ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.2 dated October 31, 2023.

- 1. This replaces the earlier version 1.1 dated Aug 31, 2022.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till Oct 15, 2023.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st Mar 2019
2nd	Version Number	0.1 dated 31st Mar 2020
3rd	Version Number	0.2 dated 30th June 2020
4th	Version Number	0.3 dated 31st Aug 2020
5th	Version Number	1.0 dated 30th June 2021
6th	Version Number	1.0 dated 31st Oct 2021
7th	Version Number	1.1 dated 31st Aug 2022

	Table of Contents	
1 कृष्ण यजुर्वेदीय	तैतिरीय संहिता पद पाठे	प्रथमं
काण्डं	••••••	5
1.3प्रथमकाण्डे तर्त	ीय: प्रइन: – अग्निष्टोमे प	হো:5

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठे

<u>प्रथमं काण्डं</u>

1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - अग्निष्टोमे पश्ः

TS 1.3.1.1 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामा ददे ऽभ्रिरिस नारिरिस परिलिखित ए रक्षः परिलिखिता अरातय इदमह एं रक्षसो ग्रीवा अपि कृन्तामि यो उस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इदमस्य ग्रीवा अपि कृन्तामि दिवे त्वा उन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वा शुन्धतां लोकः पितृषदंनो यवो ऽसि यवयास्मद्देषो – [] 1 1.3.1.1 - Padam देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनीः । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । एति । ददे । अभ्रिः । असि । नारिः । असि । परिलिखितमिति परि - लिखितम् । रक्षः । परिलिखिता इति परि – लिखिताः । अरातयः । इदम् । अहम् । रक्षसः । ग्रीवाः ।

अपीति । कुन्तामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । अस्य । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । शुन्धताम् । लोकः । पितृषदन इति पितृ – सदनः । यवः । असि । यवय । अस्मत् । द्वेषः । 1 (50) TS 1.3.1.2 यवयारातीः पितृणा ए सदनमस्युद्-दिव स्तभाना उन्तरिक्षं पृण पृथिवीं दृ एह द्युतानस्त्वा मारुतो मिनोतु मित्रावरुणयो धूवेण धर्मणा ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनि एं सुप्रजावनि एं रायस्पोषवनिं पर्यूहामि ब्रह्म दृण्ह क्षत्रं दृण्ह प्रजां दृण्ह रायस्पोषं दृण्ह घृतेन द्यावापृथिवी आ पृणेथामिन्द्रस्य सदो ऽसि विश्वजनस्य छाया परि त्वा गिर्वणो गिर इमा () भवन्तु विश्वतो वृद्धायुमनु वृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टय इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य धुवमस्यैन्द्रमसीन्द्राय त्वा ॥ 2 1.3.1.2 - Padam यवय । अरातीः । पितृणाम् । सदनम् । असि । उदिति । दिवम् । स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् । पृण । पृथिवीम् । दृ७्ह । द्युतानः । त्वा । मारुतः । मिनोतु । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः । धुवेण । धर्मणा । ब्रह्मवनिमिति ब्रह्म – वनिम् । त्वा ।

क्षत्रवनिमिति क्षत्र – वनिम् । सुप्रजावनिमिति सुप्रजा – वनिम् । रायस्पोषवनिमिति रायस्पोष – वनिम् । परीति । ऊहामि । ब्रह्म । दु<u>ुं इ</u> । क्षत्रम् । दुः एहः । प्रजामिति प्र – जाम् । दुः एहः । रायः । पोषम् । दृ<u>्ह</u> । घृतेन । द्यावा पृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एति । पृणेथाम् । इन्द्रस्य । सदः । असि । विश्वजनस्येति विश्व– जनस्य । छाया । परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरः । इमाः () । भवन्तु । विश्वतः । वृद्धायुमिति वृद्ध – आयुम् । अन्विति । वृद्धयः । जुष्टाः । भवन्तुः । जुष्टयः । इन्द्रस्य । स्यूः । असि । इन्द्रस्य । ध्रुवम् । असि । ऐन्द्रम् । असि । इन्द्राय । त्वा ॥ 2 (68) (द्वेष – इमा – अष्टादश च) (A1) TS 1.3.2.1 रक्षोहणो वलगहनो वैष्णवान् खनामीदमहं तं वंलगमुद्-वंपामि यं नः समानो यमसमानो निचखानेदमेनमधरं करोमि यो नः समानो यो उसमानो उरातीयति गायत्रेण छन्दसा उवबाढो वलगः किमत्र भद्रं तन्नौ सह विराडसि सपलहा सम्राडसि भ्रातृव्यहा स्वराडस्यभिमातिहा विश्वाराडसि विश्वासां नाष्ट्राणा ए हन्ता - [] 3

1.3.2.1 - Padam रक्षोहण इति रक्षः – हनः । वलगहन इति वलग – हनः । वैष्णवान् । खनामि । इदम् । अहम् । तम् । वलगमिति वल-गम् । उदिति । वपामि । यम् । नः । समानः । यम् । असमानः । निचखानेति नि – चखान । इदम् । एनम् । अधरम् । करोमि । यः । नः । समानः । यः । असमानः । अरातीयति । गायत्रेणं । छन्दसा । अवबाढ इत्यव – बाढः । वलग इति वल – गः । किम् । अत्र । भद्रम् । तत् । नौ । सह । विराडिति वि – राट् । असि । सपलहेति सपल – हा। सम्राडिति सम् – राट्। असि। भ्रातृव्यहेति भ्रातृव्य – हा । स्वराडिति स्व – राट् । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति – हा । विश्वाराडिति विश्व – राट् । असि । विश्वासाम् । नाष्ट्राणाम् । हन्ता । 3 (50) TS 1.3.2.2 रक्षोहणो वलगहनः प्रोक्षामि वैष्णवान् रक्षोहणो वलगहनो ऽव नयामि वैष्णवान्. यवो ऽसि यवयास्मद् द्वेषो यवयाराती रक्षोहणो वलगहनो ऽवं स्तृणामि वैष्णवान् रक्षोहणो वलगहनो ऽभि जुहोमि वैष्णवान् रक्षोहणौ वलगहनावुपं दधामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

पर्यूहामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ परि स्तृणामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ वैष्णवी बृहन्नसि बृहद्ग्रावा बृहतीमिन्द्राय ()

1.3.2.2 - Padam

रक्षोहण इति रक्षः – हनः । वलगहन इति वलग – हनः । प्रेति । उक्षामि । वैष्णवान् । रक्षोहण इति रक्षः – हनः । वलगहन इति वलग – हनः । अवेति । नयामि । वैष्णवान् । यवः । असि । यवय । अस्मत् । द्वेषः । यवय । अरातीः । रक्षोहण इति रक्षः – हनः । वलगहन इति वलग – हनः । अवेति । स्तृणामि । वैष्णवान् । रक्षोहण इति रक्षः-हनः । वलगहन इति वलग- हनः । अभीति । जुहोमि । वैष्णवान् । रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ । वलगहनाविति वलग – हनौं । उपेति । दधामि । वैष्णवी इति । रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ । वलगहनाविति वलग – हनौ । परीति । ऊहामि । वैष्णवी इति । रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ । वलगहनाविति वलग – हनौ । परीति । स्तृणामि । वैष्णवी इति । रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ । वलगहनाविति वलग – हनौ । वैष्णवी इति । बृहन् । असि । बृहद्ग्रावेति बृहत् – ग्रावा ।

बृहतीम् । इन्द्राय ( ) । वाचम् । वदः ॥ 4 (52) (हन्ते-न्द्राय हे च) *(A2)* TS 1.3.3.1 विभूरिस प्रवाहणो विह्नरिस हव्यवाहनः श्वात्रो ऽसि प्रचेतास्तुथो ऽसि विश्ववेदा उशिगसि कविरङ्घारिरसि बंभारिखस्युरसि दुवस्वाञ्छुन्ध्यूरसि मार्जालीयः सम्राडसि कृशानुः परिषद्यो ऽसि पवमानः प्रतक्वां ऽसि नभस्वानसंमृष्टो ऽसि हव्यसूदं ऋतधामा ऽसि सुवर्ज्योतिर्बह्मज्योतिरसि सुवर्द्धामा उजो उस्येकपादिहरसि बुद्ध्नयो रौद्रेणानीकेन () पाहि मा उग्ने पिपृहि मा मा मा हि ्सीः ॥ 5 1.3.3.1 - Padam विभूरिति वि – भूः । असि । प्रवाहण इति प्र – वाहनः । वहिः । असि । हव्यवाहन इति हव्य – वाहनः । श्वात्रः । असि । प्रचेता इति प्र – चेताः । तुथः । असि । विश्ववेदाः इति विश्व – वेदाः । उशिक् । असि । कविः । अङ्घारिः । असि । बंभारिः । अवस्युः । असि । दुवस्वान् । शुन्ध्यूः । असि । मार्जालीयः । सम्राडिति सं – राट्। असि । कृशानुरिति कृश – अनुः।

```
परिषद्य इति परि – सद्यः । असि । पवमानः ।
प्रतक्वेति प्र – तक्वा । असि ।
ा । ।
नभस्वान् । असंमृष्ट इत्यसं – मृष्टः । असि । हव्यसूद इति
हव्य – सूदः । ऋतधामेत्यृत – धामा । असि । सुवर्ज्योतिरिति
स्वः - ज्योतिः । ब्रह्मज्योतिरिति ब्रह्म - ज्योतिः । असि ।
मुवर्धामेति सुवः – धामा । अजः । असि । एकपादित्येक – पात् ।
अहिः । असि । बुध्नियः । रौद्रेण । अनीकेन () । पाहि । मा ।
अग्ने । पिपृहि । मा । मा । मा । हिं⊍्सीः ॥ 5 (58)
(अनीकेना-ष्टौ च) (A3)
TS 1.3.4.1
त्व एं सोम तनू कृद्भ्यो द्वेषीभ्यो उन्यकृतेभ्य उरु यन्ता ऽसि वरूथ ७
स्वाहां जुषाणो अप्तुराज्यस्य वेतु स्वाहा ऽयं नो अग्निर्वारेवः
कृणोत्वयं मृधः पुर एतु प्रभिन्दन्न् ।
अयण् शत्रूञ्जयतु जर्.हृषाणो ऽयं वाजं जयतु वाजसातौ ॥
उरु विष्णो वि क्रमस्वोरु क्षयाय नः कृधि ॥
घृतं घृतयोने पिब प्रप्र यज्ञपतिं तिर ॥
सोमों जिगाति गातुविद् - [] 6
```

1.3.4.1 - Padam

त्वम् । सोम् । तनूकृद्भ्य इति तनूकृत् – भ्यः । द्वेषोभ्यः इति हेषः – भ्यः । अन्यकृतेभ्यः इत्यन्य – कृतेभ्यः । उरु । यन्ता । असि । वरूथम् । स्वाहा । जुषाणः । अप्तः । आज्यस्य । वेतुः । स्वाहा । अ्या । नः । अग्नः । विरवः । कृणोतुः । अयम् । मृधः । पुरः । एतुः । प्रभिन्दन्निति प्र – भिन्दन्न् ॥ अयम् । रात्रून् । जयतुः । जर्रः हषाणः । अयम् । वाजम् । जयतुः । वाजसाताविति वाज–सातौः ॥ उरु । विष्णोः इति । विति । क्रमस्व । उरु । क्षयाय । नः । कृधि ॥ यृतम् । घृतयोन इति घृत – योने । पिषः । प्रप्रेति प्र – प्रः । य्जपितिमिति यज्ञ – पितम् । तिरः ॥ सोमः । जिगाति । गातुविदिति गातु – वित् । ६ (50)

TS 1.3.4.2

देवानामेति निष्कृतमृतस्य योनिमासदमदित्याः सदो ऽस्यदित्याः सद आ सीदैष वो देव सिवतः सोमस्त्र रक्षद्ध्वं मा वो दभदेतत्त्व ् सोम देवो देवानुपागा इदमहं मनुष्यो मनुष्यान्थ् सह प्रजया सह ग्रयस्पोषेण नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्य इदमहं निर्वरुणस्य पाञाथ् सुवरभि-[] 7

1.3.4.2 - Padam देवानाम् । एति । निष्कृतमिति निः – कृतम् । ऋतस्य । योनिम् । आसदमित्या – सदम् । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । एति । सीदः । एषः । वः । देवः । सवितः । सोमः । तम् । रक्षध्वम् । मा । वः । दभत् । एतत् । त्वम् । सोमः । देवः । देवान् । उपेति । अगाः । इदम् । अहम् । मनुष्यः । मनुष्यान् । सह । प्रजयेति प्र – जया । सह । रायः । पोषेण । नमः । देवेभ्यः । स्वधेति स्व – धा । पितृभ्यः इति पितृ – भ्यः । इदम् । अहम् । निरिति । वरुणस्य । पाशात् । सुवः । अभि । 7 (50) TS 1.3.4.3 वि ख्येषं वैश्वानरं ज्योतिरग्ने व्रतपते त्वं व्रतानां व्रतपतिरसिया मम तन्स्त्वय्यभूदिय एं सा मिय या तव तन् मिय्यभूदेषा सा त्विययथायथं नौं व्रतपते व्रतिनों र्वतानि ॥ 8 1.3.4.3 - Padam वीति । ख्येषम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । अग्ने । व्रतपतः इति व्रत – पते । त्वम् । व्रतानाम् । व्रतपतिरिति व्रत – पतिः । असि । या । मम । तनूः । त्वयि । अभूत् । इयम् । सा । मयि । या । तव । तन्ः । मयि । अभूत् । एषा । सा । त्वयि । यथायथमिति यथा-यथम् ।

नौ । व्रतपत इति व्रत – पते । व्रतिनो । व्रतानि ॥ 8 (31) (गात्विद-भ्ये-कन्निण्शच्च) *(A4)* TS 1.3.5.1 अत्यन्यानगां नान्यानुपा गामर्वाक् त्वा परैरविदं परो ऽवरैस्तं त्वा जुषे वैष्णवं देवयज्यायै देवस्त्वा सविता मद्ध्वा ऽनक्त्वोषधे त्रायस्वैन ७ स्वधिते मैन ए हि एसी र्दिवमग्रेण मा लेखीरन्तरिक्षं मद्ध्येन मा हि एसीः पृथिव्या सं भव वनस्पते शतवल्.शो वि रोह सहस्रवल्.शा वि वयण् रुहेम यं () त्वायण स्वधितिस्तेतिजानः प्रणिनाय महते सौभगायाच्छिन्नो रायः सुवीरः ॥ 9 1.3.5.1 - Padam अतीति । अन्यान् । अगाम् । न । अन्यान् । उपेति । अगाम् । अर्वाक् । त्वा । परैः । अविदम् । परः । अवरैः । तम् । त्वा । जुषे । वैष्णवम् । देवयज्यायाः इति देव – यज्यायै । देवः । त्वाः । सविता । मध्वा । अनक्तुः । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितः इतिः स्व-धितेः । मा । एनम् । हिर्सीः । दिवम् । अग्रेण । मा । लेखीः । अन्तरिक्षम् ।

मध्येन । मा । हि ्सीः । पृथिव्या । समिति । भव । वनस्पते ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः
```

शतवल्.श इति शत – वल्.शः । वीति । रोहः । सहस्रवल्.शा इति

पृथिव्यै त्वा उन्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा शुन्धतां लोकः पितृषदनो यवो ऽसि यवयास्मद्द्वेषो यवयारातीः पितृणा ए सदनमसि स्वावेशो ऽस्यग्रेगा नेतृणां वनस्पतिरिध त्वा स्थास्यति तस्य विताद्देवस्त्वा सिवता मद्ध्वा ऽनकु सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्य उद्-दिव स्तभाना ऽन्तरिक्षं पृण पृथिवीमुपरेण दृ एह ते ते

धामान्यु**२मसी** – [ ] 10

1.3.6.1 - Padam

पृथिव्यै। त्वाः। अन्तरिक्षाय। त्वाः। दिवे। त्वाः। शुन्धताम्।

लोकः। पितृषदनः इति पितृ – सदनः। यवः। असिः। यवय।

अस्मत्। द्वेषः। यवय। अरातीः। पितृणाम्। सदनम्। असिः।

स्वावेशः इति सु – आवेशः। असिः। अग्रेगा इत्यग्रे – गाः।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः
```

```
नेतृणाम् । वनस्पतिः । अधीति । त्वाः । स्थास्यतिः । तस्य । वित्तात् ।
देवः । त्वाः । सविता । मध्वा । अनकुः ।
स्पिप्पलाभ्य इति सु – पिप्पलाभ्यः।
त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । उदिति । दिवम् । स्तभान ।
एति । अन्तरिक्षम् । पृणः । पृथिवीम् । उपरेण । दृञ्हः । ते । ते ।
धामानि । उरुमसि । 10 (50)
TS 1.3.6.2
गमद्ध्ये गावो यत्र भूरिशृङ्गा अयासः ॥
अत्राह तदुरुगायस्य विष्णोः परमं पदमव भाति भूरेः ॥
विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो व्रतानि पस्पशे ॥
इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥
तद्-विष्णोः परमं पद्यं सदा पश्यन्ति सूरयः।
दिवीव चक्षुराततं ॥
ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनि एं सुप्रजावनि एं रायस्पोषवनिं पर्यूहामि
ब्रह्म दृज्ह क्षत्रं दृज्ह प्रजां दृज्ह रायस्पोषं () दृज्ह परिवीरिस
परि त्वा दैवीर्विशो व्ययन्तां परीम ए रायस्पोषो यजमानं मनुष्या
अन्तरिक्षस्य त्वा सानाववं ग्रहामि ॥ 11
```

1.3.6.2 - Padam गमध्ये । गावः । यत्र । भूरिशृङ्गा इति भूरि – शृङ्गाः । अयासः ॥ अत्र । अहं । तत् । उरुगायस्येत्युरु – गायस्यं । विष्णोः । परमम् । पदम् । अवेति । भाति । भूरेः ॥ विष्णोः । कर्माणि । पञ्यत । यतः । व्रतानि । पस्पञ्चे ॥ इन्द्रस्य । युज्यः । सर्खा ॥ तत् । विष्णोः । आततमित्या – ततम् ॥ ब्रह्मवनिमिति ब्रह्म – वनिम् । त्वा । क्षत्रवनिमिति क्षत्र – वनिम् । सुप्रजावनिमिति सुप्रजा – वनिम् । रायस्पोषवनिमिति रायस्पोष – वनिम् । परीति । ऊहामि । ब्रह्म । दृ्हः । क्षत्रम् । दृ्हः । प्रजामिति प्र – जाम् । दृ्हः । रायः । पोषम् ()। दु<u>ण्</u>हः। परिवीरिति परि – वीः। असिः। परीति । त्वा । दैवींः । विशः । व्ययन्ताम् । परीति । इमम् । रायः । पोषः । । । । । । । । । । । यजमानम् । मनुष्याः । अन्तरिक्षस्य । त्वाः । सानौ । अवेति । गूहामि ॥ 11 (69) (उरमसी-पोषमे-कान्नवि एरातिश्च) (A6)

TS 1.3.7.1 इषे त्वोपवीरस्युपो देवान् दैवीर्विशः प्रागु र्वह्रीरुशिजो बृहस्पते धारया वसूनि हव्या ते स्वदन्तां देव त्वष्टर्वसुं रण्व रेवती रमद्ध्व-मग्ने जीनित्रमिस वृषणौ स्थ उर्वश्यस्यायुरिस पुरूरवा घृतेनाके वृषणं दधाथां गायत्रं छन्दो ऽनु प्र जायस्व त्रैष्टुभं जागतं छन्दो ऽनु प्र जायस्व भवतं [ ] 12 1.3.7.1 - Padam इषे । त्वा । उपवीरित्युप – वीः । असि । उपो इति । देवान् । दैवीः । विशः । प्रेति । अगुः । वहीः । उशिजः । बृहस्पते । धारयं । वसूनि । हव्या । ते । स्वदन्ताम् । देवं । त्वष्टः । वसु । रण्वः । रेवतीः । रमध्वम् । अग्नेः । जनित्रम् । असिः । वृषणौ । स्थः । उर्वशीं । असि । आयुः । असि । पुरूरवाः । घृतेन । अक्ते इति । वृषणम् । दधाथाम् । गायत्रम् । छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व । त्रैष्टुभम् । जागतम् । छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व । भवतम् । 12 (50) TS 1.3.7.2 नः समनसौ समोकसावरेपसौ ।

मा यज्ञ हि एसिष्टं मा यज्ञ पतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः ॥

अग्नावग्निश्चरति प्रविष्ट ऋषीणां पुत्रो अधिराज एषः । स्वाहाकृत्य ब्रह्मणा ते जुहोमि मा देवानां मिथुया कर्भागधेयं ॥ 13 1.3.7.2 - Padam नः । समनसाविति स – मनसौ । समोकसाविति सं – ओकसौ । अरेपसौं ॥ मा । यज्ञम् । हि ्सिष्टम् । मा । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । जातवेदसाविति जात – वेदसौ । शिवौ । भवतम् । अद्य । नः ॥ अग्नौ । अग्निः । चरित । प्रविष्ट इति प्र – विष्टः । ऋषीणाम् । पुत्रः । अधिराज इत्यधि – राजः । एषः ॥ स्वाहाकृत्येति स्वाहा – कृत्य । ब्रह्मणा । ते । जुहोमि । मा । देवानाम् । मिथुया । कः । भागधेयमिति भाग – धेयम् ॥ 13 (31) (भवत-मेकत्रि एशच्च) (A7) TS 1.3.8.1 आ दंद ऋतस्य त्वा देवहविः पाशेनाऽऽ रभे धर्.षा मानुषानद्भ्यस्त्वौषधीभ्यः प्रोक्षाम्यपां पेरुरिस स्वातं चिथ् सदेव ए हव्यमापो देवीः स्वदंतैन एं सं ते प्राणो वायुना गच्छता एं सं यजत्रेरङ्गानि सं यज्ञपतिराशिषा घृतेनाक्तौ पशुं त्रायेथा ए रेवतीर्यज्ञपतिं प्रियधा ऽऽ विश्वातोरों अन्तरिक्ष सजूर्देवेन – [ ] 14

1.3.8.1 - Padam एति । ददे । ऋतस्य । त्वा । देवहविरिति देव – हविः । पार्शेन । एति । रभे । धर्ष । मानुषान् । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । त्वा । ओषधीभ्यः इत्योषधि – भ्यः । प्रेति । उक्षामि । अपाम् । पेरुः । असि । स्वात्तम् । चित् । सदेवमिति स – देवम् । हव्यम् । आपः । देवीः । स्वदंत । एनम् । समिति । ते । प्राण इति प्र – अनः । वायुना । गच्छताम् । समिति । यजत्रैः । अङ्गानि । समिति । यज्ञपतिरिति यज्ञ – पतिः । आशिषेत्या – शिषा । घृतेन । अक्तौ । पशुम् । त्रायेथाम् । रेवतीः । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । प्रियधेति प्रिय – धा । एति । विशतः । उरोः इति । अन्तरिक्षः । सजूरिति स - जूः । देवेन । 14 (50) TS 1.3.8.2 ा । । । । । । । वातेनास्य हिवष स्तमना यज समस्य तनुवा भव वर्.षीयो वर्.षीयसि यज्ञे यज्ञपतिं धाः पृथिव्याः संपृचः पाहि नमस्त आतानानर्वा प्रेहि घृतस्य कुल्यामनु सह प्रजया सह रायस्पोषेणाऽऽपो देवीः श्बायवः शुद्धा यूयं देवा एं ऊढ्व एं शुद्धा वयं परिविष्टाः परिवेष्टारो वो भ्यास्म ॥ 15

1.3.8.2 - Padam वातेन । अस्य । हविषः । त्मना । यज । समिति । अस्य । तनुवा । भव । वर्.षीयः । वर्.षीयसि । यज्ञे । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । धाः । पृथिच्याः । सम्पृच इति सम् – पृचः । पाहिः । नमः । ते । आतानेत्या – तान । अनर्वा । प्रेति । इहि । घृतस्य । कुल्याम् । अन्विति । सह । प्रजयेति प्र – जया । सह । रायः । पोषेण । आपः । देवीः । शुद्धायुव इति शुद्ध – युवः । शुद्धाः । यूयम् । देवान् । ऊढ्वम् । शुद्धाः । वयम् । परिविष्टाः इति परि – विष्टाः । परिवेष्टार इति परि – वेष्टारः । वः । भूयास्म ॥ 15 (44) (देवेन-चतुश्चत्वारिण्शच्च) (A8) TS 1.3.9.1 वाक्त आ प्यायतां प्राणस्त आ प्यायतां चक्षुस्त आ प्यायता ॥ श्रोत्रं त आ प्यायतां या ते प्राणाञ्छुग्-जगाम या चक्षुर्या श्रोत्रं यते क्ररं यदास्थितं तत्त आ प्यायतां तत्त एतेन शुन्धतां नाभिस्त आ प्यायतां पायुस्त आ प्यायता ्र शुद्धाश्चरित्राः शमद्भ्यः – [ ] 16 1.3.9.1 - Padam वाक् । ते । एति । प्यायताम् । प्राण इति प्र – अनः । ते । एति । प्यायताम् । चक्षुः । ते । एति । प्यायताम् । श्रोत्रम् । ते । एति ।

प्यायताम् । या । ते । प्राणानिति प्र — अनान् । शुक् । जगामं । या । चक्षुः । या । श्रोत्रम् । यत् । ते । क्रूरम् । यत् । या यायताम् । तत् । ते । प्रति । प्यायताम् । तत् । ते । प्रतेन । शुन्धताम् । नाभिः । ते । एति । प्यायताम् । पायुः । ते । पति । प्यायताम् । पायुः । ते । पति । प्यायताम् । पायुः । ते । पति । प्यायताम् । गुद्धाः । चरित्राः । शम् । व्यायताम् । शुद्धाः । चरित्राः । शम् । अद्भय इत्यत् – भ्यः । 16 (50)

TS 1.3.9.2

रामोषधीभ्यः शं पृथिव्यै शमहोभ्या-मोषधे त्रायस्वैन स्विधते

मैन ए हि एसी रक्षसां भागो उसीदमह ए रक्षो उधमं तमो नयामि यो

उस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इदमेनमधमं तमो नयामीषे त्वा घृतेन

द्यावापृथिवी प्रोण्विथा-मच्छिन्नो रायः सुवीर उर्वन्तरिक्षमन्विहि

वायो वीहि () स्तोकाना स्वाहोर्द्ध्वनभसं मारुतं गच्छतं ॥ 17

1.3.9.2 - Padam

शम् । ओषधीभ्यः इत्योषधि – भ्यः । शम् । पृथिव्यै । शम् । अहोभ्यामित्यहः – भ्याम् । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितः इति स्व – धिते । मा । एनम् । हिं्सीः । रक्षसाम् । भागः । असि । इदम् । अहम् । रक्षः । अधमम् । तमः । न्यामि ।

यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । एनम् । अधमम् । तमः । नयामि । इषे । त्वा । घृतेन । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । प्रेति । ऊर्ण्वाथाम् । अच्छिन्नः । रायः । सुवीर इति सु – वीरः । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । वायो इति । वीति । इहि () । स्तोकानाम् । स्वाहा । ऊर्द्ध्वनभसमित्यूर्द्ध्व – नभसम् । मारुतम् । गच्छतम् ॥ 17 (55) (अद्भ्यो-वीहि-पञ्च च) (A9) TS 1.3.10.1 सं ते मनसा मनः सं प्राणेन प्राणो जुष्टं देवेभ्यो हव्यं घृतवथ् स्वाहैन्द्रः प्राणो अङ्गंअङ्गे नि देंद्ध्यदैन्द्रो ऽपानो अङ्गंअङ्गे वि बोभुवद्-देवं त्वष्टर्भूरि ते संज्समेतु विषुरूपा यथ् सलक्ष्माणो भवथ देवत्रा यन्तमवसे सखायो उनु त्वा माता पितरो मदन्तु श्रीरस्यग्निस्त्वां श्रीणात्वापः समरिणन् वातस्य – [ ] 18 1.3.10.1 - Padam समिति । ते । मनसा । मनः । समिति । प्राणेनेति प्र – अनेन । प्राण इति प्र – अनः । जुष्टम् । देवेभ्यः । हव्यम् । घृतवदिति घृत – वत् । स्वाहा । ऐन्द्रः । प्राण इति प्र – अनः ।

```
अङ्गेअङ्ग इत्यङ्गे – अङ्गे । नीति । देध्यत् । ऐन्द्रः ।
अपान इत्यप – अनः । अङ्गेअङ्ग इत्यङ्गे – अङ्गे । वीति ।
बोभुवत् । देवं । त्वष्टः । भूरि । ते । स॰्समिति सं – सम् । एतु ।
विषुरूपा इति विषु – रूपाः ।
यत् । सलक्ष्माणः इति स – लक्ष्माणः । भवथ । देवत्रेति देव-त्रा ।
यन्तम् । अवसे । सर्खायः । अन्विति । त्वाः । माता । पितरः ।
मदन्तु । श्रीः । असि । अग्निः । त्वा । श्रीणातु । आपः । समिति ।
अरिणन्न् । वातस्य । 18 (50)
TS 1.3.10.2
त्वा ध्रज्यै पूष्णो र७ह्या अपामोषधीना ए रोहिष्यै घृतं घृतपावानः
पिबत वसां वसापावानः पिबतान्तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा
त्वा उन्तरिक्षाय दिशः प्रदिशं आदिशो विदिशं उद्दिशः स्वाहा दिग्भ्यो
नमो दिग्भ्यः ॥ 19
1.3.10.2 - Padam
त्वा । ध्रज्यै । पूष्णः । र७ह्यै । अपाम् । ओषधीनाम् । रोहिष्यै ।
घृतम् । घृतपावान इति घृत – पावानः । पिबतः । वसाम् ।
वसापावान इति वसा – पावानः । पिबतः । अन्तरिक्षस्य । हविः ।
```

असि । स्वाहा । त्वा । अन्तरिक्षाय । दिशः । प्रदिश इति प्र – दिशः । आदिशः इत्या – दिशः । विदिशः इति वि – दिशः । उद्दिश इत्युत् – दिशः । स्वाहा । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । नमः । दिगभ्य इति दिक् – भ्यः ॥ 19 (28) (वातस्या-ष्टावि एशतिश्च) (A10) TS 1.3.11.1 समुद्रं गच्छ स्वाहा उन्तरिक्षं गच्छ स्वाहा देव ए सवितारं गच्छ स्वाहा ऽहोरात्रे गच्छ स्वाहा मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहा सोमं गच्छ स्वाहा यज्ञं गच्छ स्वाहा छन्दा एसि गच्छ स्वाहा द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहा नभो दिव्यं गच्छ स्वाहा उग्निं वैश्वानरं गच्छ स्वाहा ऽद्भ्यस्त्वौषधीभ्यो मनो मे हार्दि यच्छ तनूं त्वचं पुत्रं नप्तारमशीय श्रामि () तमभि शोच यो उस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मो धाम्नोधाम्नो राजन्नितो वरुण नो मुञ्च यदापो अध्निया वरुणेति श्रापामहे ततो वरुण नो मुञ्च ॥ 20 1.3.11.1 - Padam समुद्रम् । गच्छ । स्वाहा । अन्तरिक्षम् । गच्छ । स्वाहा । देवम् । सवितारम् । गच्छ । स्वाहा । अहोरात्रे इत्यहः – रात्रे । गच्छ ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः
स्वाहा । मित्रावरुणाविति मित्रा – वरुणौ । गच्छ । स्वाहा । सोमम् ।
गच्छ । स्वाहा । यज्ञम् । गच्छ । स्वाहा । छन्दा⊍्सि । गच्छ ।
स्वाहा । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । गच्छ । स्वाहा ।
नभः । दिव्यम् । गच्छ । स्वाहा । अग्निम् । वैश्वानरम् । गच्छ ।
स्वाहा । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । त्वा । ओषधीभ्यः
इत्योषि – भ्यः । मनः । मे । हार्दि । यच्छ । तनूम् । त्वचम् ।
पुत्रम् । नप्तारम् । अञ्चीयः । शुक् । असिः ( ) । तम् । अभीति ।
शोच । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः ।
धाम्नोधाम्न इति धाम्नः – धाम्नः । राजन्न् । इतः । वरुण । नः ।
मुञ्च । यत् । आपः । अध्नियाः । वरुण । इति । रापामहे ।
ततः । वरुण । नः । मुञ्च ॥ 20 (76)
(असि'-षड्विं ्शतिश्च )(A11)
TS 1.3.12.1
विवासति हविष्मा 🗸 अस्तु सूर्यः ॥
```

अग्नेर्वो ऽपन्नगृहस्य सदिस सादयामि सुम्नाय सुम्निनीः सुम्ने मा

धत्तेन्द्राग्नियो भागधेयीः स्थ मित्रावरुणयो भागधेयीः स्थ विश्वेषां देवानां भागधेयीः स्थ यज्ञे जागृत ॥ 21 1.3.12.1 - Padam हविष्मतीः । इमाः । आपः । हविष्मान् । देवः । अद्ध्वरः । हविष्मान् । एति । विवासिति । हविष्मान् । अस्तु । सूर्यः ॥ अग्नेः । वः । अपन्नगृहस्येत्यपन्न- गृहस्य । सदिस । सादयामि । सुम्नाय । सुम्निनीः । सुम्ने । मा । धत्त । इन्द्राग्नियोरितीन्द्र – अग्नियोः । भागधेयीरितं भाग – धेयीः । स्थ । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः । भागधेयीरिति भाग– धेयीः । स्था। विश्वेषाम्। देवानाम्। भागधेयीरिति भाग – धेयीः। स्था। यज्ञे । जागृत ॥ 21 (34) (हविष्मती-श्रतुस्त्रिण्शत्) (A12) TS 1.3.13.1 हदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्यीय त्वोर्द्ध्वमिममद्ध्वरं कृधि दिवि देवेषु होत्रा यच्छ सोम राजन्नेह्यव रोह मा भेर्मा सं विकथा मा त्वा हि एसिषं प्रजास्त्व – मुपावरोह प्रजास्त्वा – मुपावरोहन्तु शृणोत्विगः समिधा हवं मे शृण्वन्त्वापो धिषणाश्च देवीः ॥ शृणोत ग्रावाणो विदुषो नु - [ ] 22

1.3.13.1 - Padam हृदे । त्वा । मनसे । त्वा । दिवे । त्वा । सूर्याय । त्वा । ऊर्द्ध्वम् । इमम् । अद्ध्वरम् । कृधि । दिवि । देवेषु । होत्राः । यच्छ । सोम । राजन्न् । एति । इहि । अवेति । रोह । मा । भेः । मा । समिति । विक्थाः । मा । त्वाः । हिन्सिषम् । प्रजा इति प्र – जाः । त्वम् । उपावरोहेत्युप – अवरोह । प्रजा इति प्र – जाः । त्वाम् । उपावरोहन्त्वत्युप – अवरोहन्तु । शृणोतु । अग्निः । स्मिधेति सम् – इधा । हवम् । मे । शृण्वन्तु । आपः । धिषणाः । च । देवीः ॥ शृणोतं । ग्रावाणः । विदुषः । नु । 22 (50) TS 1.3.13.2 यज्ञ राणोतु देवः सविता हवं मे । देवीरापो अपां नपाद्-य ऊर्मिर्. हिविष्य इन्द्रियावान्-मदिन्तमस्तं देवेभ्यो देवत्रा धत्त शुक्र 🗸 शुक्रपेभ्यो येषां भागः स्थ स्वाहा कार्. षिरस्यपापां मृद्ध्र ् समुद्रस्य वो ऽक्षित्या उन्नये ॥ यमग्ने पृथ्सु मर्त्यमावो वाजेषु यं जुनाः। स यन्ता राश्वतीरिषः ॥ 23

1.3.13.2 - Padam यज्ञम् । शृणोतु । देवः । सविता । हवम् । मे ॥ देवीः । आपः । अपाम् । नपात् । यः । ऊर्मिः । हविष्यः । इन्द्रियावानितीन्द्रिय – वान् । मदिन्तमः । तम् । देवेभ्यः । देवन्नेति देव – त्रा । धत्त । शुक्रम् । शुक्रपेभ्य इति शुक्र – पेभ्यः । येषाम् । भागः । स्थ । स्वाहा । कार्.षिः । असि । अपेति । अपाम् । मृद्धम् । समुद्रस्य । वः । अक्षित्यै । उदिति । नये ॥ यम् । अग्ने । पृथ्स्विति पृत् – सु । मर्त्यम् । आवः । वाजेषु । यम् । जुनाः ॥ सः । यन्ता । राश्वतीः । इषः ॥ 23 (47) (न् – सप्तचत्वारिण्शच्च) (A13) TS 1.3.14.1 त्वमंग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्व ए शर्खी मारुतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैररुणैर्यासि शंगयस्त्वं पूषा विधतः पासि नु तमना ॥ आ वो राजानमद्ध्वरस्य रुद्रज् होतारज् सत्ययजज् रोदस्योः। अग्निं पुरा तनयिलो रचिता ब्हिरण्यरूपमवसे कृणुद्ध्वं ॥ अग्निर्. होता नि षसादा यजीयानुपस्थे मातुः सुरभावु लोके । युवा कविः पुरुनिष्ठ - [] 24

1.3.14.1 - Padam त्वम् । अग्ने । रुद्रः । असुरः । महः । दिवः । त्वम् । शर्द्धः । मारुतम् । पृक्षः । ईशिषे ॥ त्वम् । वातैः । अरुणैः । यासि । शङ्गय इति शं – गयः । त्वम् । पूषा । विधत इति वि–धतः । पासि । नु । त्मना ॥ एति । वः । राजानम् । अद्ध्वरस्य । रुद्रम् । होतारम् । सत्ययजमिति सत्य – यजम् । रोदस्योः ॥ अग्निम् । पुरा । तनयिलोः । अचितात् । हिरण्यरूपमितिः हिरण्य – रूपम् । अवसे । कृणुद्ध्वम् ॥ अग्निः । होता । नीति । ससादः । यजीयान् । उपस्थः इत्युप – स्थेः । मातुः । सुरभौ । उ । लोके ॥ युवा । कविः । पुरुनिष्ठ इति पुरु – निष्ठः । 24 (50) TS 1.3.14.2 ऋतावा धर्ता कृष्टीनामुत मद्ध्य इद्धः ॥ साद्ध्वीमक र्देववीतिं नो अद्य यज्ञस्य जिह्वामविदाम गुह्यां। स आयुरा ऽगाथ्सुरभि वसानो भद्रामक देवहू तिं नो अद्य ॥ अक्रन्ददग्निः स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्-वीरुधः समञ्जन्न् । सद्यो जज्ञानो वि हीमिन्द्रो अख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ॥ त्वे वसूनि पूर्वणीक - [ ] 25

1.3.14.2 - Padam

ऋतावेत्यृता – वा । धर्ता । कृष्टीनाम् । उत । मद्ध्ये । इन्द्रः ॥ साद्ध्वीम् । अकः । देववीतिमिति देव – वीतिम् । नः । अद्य । यज्ञस्य । जिह्वाम् । अविदाम । गुह्याम् ॥ सः । आयुः । एति । अगात् । सुरभिः । वसानः । भद्राम् । अकः । देवह्रतिमिति देव – हूतिम् । नः । अद्य ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयन्न् । इव । द्यौः । क्षामं । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जन्निति सं – अञ्जन्न् ॥ सद्यः । जज्ञानः । वीति । हि । ईम् । इद्धः । अख्यंत् । एति । रोदसी इति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ त्वे इति । वसूनि । पूर्वणीकेति पुरु - अनीक । 25 (50) TS 1.3.14.3 होतर्दोषा वस्तोरेरिरे यज्ञियांसः । क्षामेव विश्वा भुवनानि यस्मिन्थ्स ए सौभगानि दिधरे पावके ॥ तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम विश्वाः सुक्षितयः पृथक् । अग्ने कामाय येमिरे ॥ अञ्चाम तं काममग्ने तवोत्यञ्चामं रिय 🗸 रियवः सुवीरं । अञ्चाम वाजमिभ वाजयन्तो ऽञ्चाम द्युम्नमजराजरं ते ॥ ्रेष्ठं यविष्ठ भारताग्ने द्युमन्तमा भर । **26**

```
1.3.14.3 - Padam
ा । ।
होतः । दोषा । वस्तोः । एति । ईरिरे । यज्ञियासः ॥ क्षाम । इवः ।
विश्वा । भुवनानि । यस्मिन्न् । समिति । सौभगानि । दधिरे ।
पावके ॥ तुभ्यम् । ताः । अङ्गिरस्तमेत्यङ्गिरः – तमः । विश्वाः ।
सुक्षितय इति सु – क्षितयः । पृथक् ॥ अग्ने । कामाय । येमिरे ॥
अञ्चाम । तम् । कामम् । अग्ने । तव । ऊती । अञ्चाम । रियम् ।
रियव इति रिय – वः । सुवीरिमिति सु–वीरम् ॥ अञ्चाम । वाजम् ।
- । । । । । । । । । । अभीति । वाजयन्तः । अञ्चयाम । द्युम्नम् । अजर । अजरम् । ते ॥
भर ॥ 26 (50)
TS 1.3.14.4
वसो पुरुस्पृह ए रियं ॥
स श्वितानस्तन्यतू रोचनस्था अजरेभिर् नानदद्भिर्यविष्ठः ।
यः पावकः पुरुतमः पुरूणि पृथून्यग्निरनुयाति भर्वन्न् ॥
आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्नि वरेण्यः ।
प्नस्ते प्राण आ ऽयति परा यक्ष्म ए सुवामि ते ॥
```

आयुर्दा अग्ने हिवषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ॥ घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि – [ ] 27 1.3.14.4 - Padam वसो इति । पुरुस्पृहमिति पुरु- स्पृहम् । रियम् ॥ सः । श्वितानः । तन्यतुः । रोचनस्था इति रोचन – स्थाः । अजरेभिः । नानदद्भिरिति नानदत् – भिः । यविष्ठः ॥ यः । पावकः । पुरुतम इति पुरु-तमः । पुरूणि । पृथूनि । अग्निः । अनुयातीत्यनु – याति । भर्वन्न् ॥ आयुः । ते । विश्वतः । दधत् । अयम् । अग्निः । वरेण्यः ॥ पुनः । ते । प्राण इति प्र – अनः । एति । अयति । परेति । यक्ष्मम् । सुवामि । ते ॥ आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने । हविषः । जुषाणः । घृतप्रतीक इति घृत – प्रतीकः । घृतयोनिरिति घृत– योनिः । एधि ॥ घृतम् । पीत्वा । मधु । चारु । गव्यम् । पिता । इव । पुत्रम् । अभीति । 27 (50) TS 1.3.14.5 रक्षतादिमं । तस्मै ते प्रतिहर्यते जातवेदो विचर्.षणे । अग्ने जनामि सुष्टुतिं ॥ दिवस्परि प्रथमं जज्ञे अग्निरस्मद् द्वितीयं परि जातवेदाः ।

तृतीयमफ्सु नृमणा अजस्रमिन्धान एनं जरते स्वाधीः॥ शुचिः पावक वन्द्यो उग्ने बृहद्-विरोचसे । त्वं घृतेभिराहुतः ॥ दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौद्-दुर्मर्.षमायुः श्रिये रुचानः ॥ अग्निरमृतों अभवद्-वयोभिर् - [ ] 28 1.3.14.<u>5 - Padam</u> रक्षतात् । इमम् ॥ तस्मै । ते । प्रतिहर्यतः इति प्रति – हर्यते । जातवेद इति जात – वेदः । विचर्.षण इति वि – चर्.षणे ॥ अग्ने । जनामि । सुष्टुतिमिति सु – स्तुतिम् ॥ दिवः । परीति । प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः । अस्मत् । द्वितीयम् । परीति । जातवेदाः इति जात – वेदाः ॥ तृतीयम् । अफिस्वत्यप् – सु । नृमणा इति नृ – मनाः । अजस्रम् । इन्धानः । एनम् । जरते । स्वाधीरिति स्व – धीः ॥ शुचिः । पावक । वन्द्यः । अग्ने । बृहत् । वीति । रोचसे ॥ त्वम् । घृतेभिः । आहुत इत्या – हुतः ॥ दृशानः । रुक्मः । उर्व्या । वीति । अद्यौत् । दुर्मर्.षमिति दुः – मर्.षम् । आयुः । श्रिये । रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवत् । वयोभिरिति वयः - भिः। 28 (50)

TS 1.3.14.6 यदेनं द्यौरजनयथ्सुरेताः ॥ आ यदिषे नृपतिं तेज आनट्छुचि रेतो निषिक्तं द्यौरभीके । अग्निः शर्द्धमनवद्यं युवान स्वाधियं जनयथ्सूदयच्य ॥ स तेजीयसा मनसा त्वोतं उत शिक्ष स्वपत्यस्य शिक्षोः। अग्ने रायो नृतमस्य प्रभूतौ भूयाम ते सुष्टुतयश्च वस्वः ॥ अग्ने सहन्तमा भर द्युम्नस्य प्रासहा रियं ॥ विश्वा य – [ ] 29 1.3.14.6 - Padam यत् । एनम् । द्यौः । अजनयत् । सुरेताः इति सु-रेताः ॥ एति । यत् । इषे । नृपतिमिति नृ – पतिम् । तेजः । आनट् । शुचि । रेतः । निषिक्तमिति नि – सिक्तम् । द्यौः । अभीके ॥ अग्निः । र्रार्धम् । अनवद्यम् । युवानम् । स्वाधियमिति स्व – धियम् । जनयत् । सूदयत् । च ॥ सः । तेजीयसा । मनसा । त्वोतः । उत । शिक्षः । स्वपत्यस्येति सु – अपत्यस्य । शिक्षोः ॥ अग्ने । रायः । नृतमस्येति नृ – तमस्य । प्रभूताविति प्र – भूतौ । भूयाम । ते । सुष्टुत्तय इति सु – स्तुत्तयः । च । वस्वः ॥ अग्ने । सहन्तम् ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः
```

```
एति । भर । द्युम्नस्य । प्रासहेति प्र – सहा । रियम् ॥
विश्वाः । यः । 29 (50)
<u>TS 1.3.14.7</u>
श्चर्.षणीरभ्यासा वाजेषु सासहंत् ॥
तमग्ने पृतनासहण् रियण् सहस्व आ भर।
त्व एं हि सत्यो अद्भुतो दाता वाजस्य गोमतः॥
उक्षान्नाय वशान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे ।
॥
स्तोमैर्विधेमाग्नये॥
वद्मा हि सूनो अस्यद्मसद्वा चक्रे अग्निर्जनुषा ऽज्मान्नं।
स त्वं न ऊर्जसन ऊर्जं धा राजेव जेखृके क्षेष्यन्तः॥
अग्न आयूं ७ वि – [ ] 30
1.3.14.7 - Padam
चर्.षणीः । अभीति । आसा । वाजेषु । सासहत् ॥ तम् । अग्ने ।
पृतनासहमिति पृतना – सहम् । रियम् । सहस्वः । एति । भरः ॥
त्वम् । हि । सत्यः । अद्भुतः । दाता । वाजस्य । गोमतः इति
गो – मतः ॥ उक्षान्नायेत्युक्ष – अन्नाय । वज्ञान्नायेति
वज्ञा – अन्नायः । सोमपृष्ठायेतिः सोम – पृष्ठायः । वेधसे ॥ स्तोमैः ।
```

विधेमः । अग्नये ॥ वद्मा । हि । सूनोः इति । असि । । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ अद्मसद्वेत्यद्म – सद्वा । चक्रे । अग्निः । जनुषा । अज्म । अन्नम् ॥ सः । त्वम् । नः । ऊर्जसन इत्यूर्ज – सने । ऊर्जम् । धाः । राजा । इव । जेः । अवृके । क्षेषि । अन्तः ॥ अग्ने । आयू ्षि । 30 (50) TS 1.3.14.8 पवस आ सुवोर्जिमिषं च नः । आरे बांधस्व दुच्छुनां ॥ अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीर्यं । दथत्पोष 🗸 रियं मिय ॥ अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्नया । आ देवान्. विक्ष यिक्ष च ॥ स नः पावक दीदिवो ऽग्ने देवा ॶ इहा वह । उप यज्ञ ॶ हविश्च नः ॥ अग्निः शुचिव्रततमः शुचि र्विप्रः शुचिः () कविः। शुची रोचत आहुतः ॥ उदंग्ने शुचयस्तवं शुक्रा भ्राजन्त ईरते । तव ज्योती⊌ष्यर्चयः ॥ 31 <u>1.3.14.8 - Padam</u> पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् । च । नः ॥ आरे । बाधस्व । दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपा इति सु – अपाः । अस्मे इति । वर्चः । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् ॥ दधत् । पोषम् । रियम् । मिये ॥ अग्ने । पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्नया ॥ एति । देवान् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :
(देवस्य – रक्षोहणो – विभू – स्त्व ् सोमा – ऽत्यन्यानगां – पृथिच्या –

ा – ।

इषे त्वा – ऽऽददे वाके – सन्ते – समुद्र ् – हिवष्मतीर् – हृदे –

ा – ।

त्वमग्नेरुद्र – श्रतुर्दरा।)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-(देवस्य-गमद्ध्ये-हविष्मतीः-पवस्-एकत्रि ्शत्।)

First and Last Padam of Third Prasnam:-(देवस्या-र्चयः)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठे

प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

Summary breakup of Padam - in Kaandam 1, Prasnam 3

Particulars		Example (in Pada PaaTam)	No. of Padams as per Pada PaaTam
सामान्य पदानि	Ord	इषे । त्वा । ऊर्जे ।	1221
उपसर्ग पदानि	PRE	एति = (आ+इति) । उपेति = (उप+इति) । प्रेति = (प्र+इति) ।	99
वेष्टन पदानि	PS	उपायवः = उपायव इत्युप - आयवः । बाहुभ्याम् = बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम्) ।	229
प्रग्रह पदानि	PG	ते = (ते इति) । त्वे = (त्वे इति) । चक्षुषी = (चक्षुषी इति) । विष्णो = विष्णो इति ।	14
प्रग्रह वेष्टन पदानि	PGS	अधिषवणे = अधिषवणे इत्यधि - सवने । इन्द्राग्नी = इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी	4
		Total Padams	1567

<u>Details of Panchati and Padam for Kandam 1 – Prasanam 3 – TS 1.3</u>

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	2	118
Anuvakam 2	2	102
Anuvakam 3	1	58
Anuvakam 4	3	131
Anuvakam 5	1	60
Anuvakam 6	2	119
Anuvakam 7	2	81
Anuvakam 8	2	94
Anuvakam 9	2	105
Anuvakam 10	2	78
Anuvakam 11	1	76
Anuvakam 12	1	34
Anuvakam 13	2	97
Anuvakam 14	8	414
Total →	31	1567